

Seat No. : _____

SE-124
September-2020
M.A., Sem.-IV
511 : Sanskrit
(एकांकीरूपक-उरुभङ्गम्)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- सूचना : (1) विभाग 1 मांथी गभे ते त्रणु प्रश्नना उत्तर लणु. दरेकनो गुणलुतर 14 नो छे.
(2) विभाग 2 मांथी सूयव्या प्रणुणुे त्रणु प्रश्नोना उत्तर लणुणुणुं छे. दरेकना भे-भे गुणु छे.

विणुणुणु – I

1. नीयेनामांथी गभे ते भे श्लोकोनो अनुवाद करो. 14
- (क) भीष्मद्रोणतटां जयद्रथजलां गान्धारराजहदां
कर्णद्रौणीकृपोर्मिनक्रमकरां दुर्योधनस्रोतसम् ।
तीर्णः शत्रुनर्दी शराससिकतां येन प्लवेनार्जुनः
शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः ॥
- (ख) शीष्णोत्कम्पनवल्गमानमुकुटः क्रोधाग्निकाक्षाननः
स्थानाक्रामणवामनीकृततनुः प्रत्यग्रहस्तोच्छ्रयः ।
यस्यैषा रिपुशोणितार्द्रकलिला भात्यग्रहस्ते गदा
कैलासस्य गिरेरिवाग्रचिता सोल्का महेन्द्राशनिः ॥
- (ग) मम रिपुबलकालं लाङ्गलं लङ्घयित्वा
रणकृतमतिसन्धि मां च नावेक्ष्य दर्पात् ।
रणशिरसि गदां तां तेन दुर्योधनोर्वोः
कुलविनयसमृद्ध्या पातयित्वा ॥

2. નીચેની ઉક્તિઓને સસંદર્ભ સમજાવો. 14
- (1) વૈરં ચ વિગ્રહકથાશ્ચ વયં ચ નષ્ટાઃ ।
 (2) ગચ્છ પુત્ર, एवं वृकोदरं ब्रूहि ।
 (3) याम्येष सज्जनधनानि तपोवनानि
 पुत्रप्रणाशविफलं हि धिगस्तु राज्यम् ।
 यातोऽद्य सौप्तिकवधोद्यतबाणपाणिः
 गां पातु नो नरपतिः शमितारिपक्षः ॥
3. उरुभङ्गम् ની આધાર સામગ્રી દર્શાવી ભાસે કરેલાં પરિવર્તનની સમીક્ષા કરો. 14
4. उरुभङ्गम् નું કથાવસ્તુ લખી તેના રૂપક-પ્રકારનો વિમર્શ કરો. 14
5. ભાસની નાટ્યકલા વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14
6. ગમે તે બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. 14
- (1) દુર્યોધનનું પાત્ર
 (2) ભાસની સંવાદકળા
 (3) દુર્યોધનના પારિવારિક મિલનનું દશ્ય
7. उरुभङ्गम् નું રસદર્શન કરાવો. 14
8. ગમે તે એક એકાંકી રૂપકનું સ્વરૂપ ચર્ચો. 14

વિભાગ – II

9. નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નના ઉત્તર આપો. 8
- (1) ભાસે કેટલાં રૂપકો રચ્યાં છે ?
 (2) કયાં રૂપકમાં એક જ દિવસનું કથાવસ્તુ હોય છે ?
 (3) નાટ્યમાં સ્થાપના ક્યાં આવે છે ?
 (4) ભાસે રચેલાં મહાભારતના કથાવસ્તુ આધારિત રૂપકો કેટલાં છે ?
 (5) વૃકોદર કોણ છે ?
 (6) ભાસે પ્રયોજેલું ભીમનું કોઈ બીજું નામ લખો.
 (7) સ્વર્ગે જતા દુર્યોધનને શું દેખાય છે ?
 (8) अन्यस्यामपि जात्यं मे त्वमेव जननी भव ॥ – આ વાક્ય કોણ બોલે છે ?